

**„Teadmussiirde pikaajaline programm põllumajanduse, toidu ja
maamajanduse tegevusvaldkonnas“**

Raamleping nr 222076

Poolaasta aruanne

01. jaanuar 2022 – 30. juuni 2022

Eesti Maaülikool,
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda,
Eesti Taimekasvatuse Instituut,
Eesti Toiduainetööstuse Liit,
Maaelu Edendamise Sihtasutus,
Mahepõllumajanduse Koostöökogu,
Põllumajandusuuringute Keskus.

Juuli 2022

Sissejuhatus

Teadmussiirde pikaajalise programmi põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas (edaspidi ÜhendPIP) eesmärgiks on olemasolevate teadmiste ja innovaatiliste lahenduste kohta teabe levitamine ning teadmussiirde tegevuste koordineerimine ja korraldamine. Programmi viiakse ellu vastavalt Eesti põllumajanduse ja toidutootmise arenguvajadusele ning erinevate arengukavade eesmärkidele. Korraldatakse teadmussiirde tegevusi, tehes seda erinevaid osapooli kaasates nii otsustusprotsessis kui ka tegevuste elluviimisel.

Riigihanke 222076 „Teadmussiirde pikaajaline programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“ ehk ÜhendPIP hankijaks ehk Tellijaks on Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (edaspidi PRIA).

Poolaasta aruannet ei kinnitata – see esitatakse Tellijale ja Maaeluministeriumile 30. juuliks 2021 ning saadetakse aruandega hõlmatud tegevusvaldkondade nõukogude ja programmi juhtkogu liikmetele tutvumiseks.

Programmi aruanne sisaldab nii üldosa kui ka aruande lisades kokkuvõtteid iga valdkonna kohta eraldi. Aruanne on sisendiks järgmiste toetusmeetmete ja hangete disainil. Lisad annavad statistilist pilti, üldossa toome mustrid, korduvad küsimused ja teemapüstitused. Detailne aruanne on oluline valdkondade spetsialistidele ja elluvijatele uute detailsete tegevuste kavandamiseks.

Sisukord

Sissejuhatus.....	2
Programmi töökorraldus.....	3
Aja- ja tegevuskava täitmise ülevaade	3
Valdkondade poolaasta kokkuvõtted	5
Programmi tulemuslikkuse analüüs	8
Tagasiside Tellijale	12
Lisad 1-8	14

Programmi töökorraldus

Hanke ühistäitjad on Eesti Maaülikool (edaspidi EMÜ), Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (edaspidi EPKK), Eesti Taimekasvatuse Instituut (edaspidi ETKI), Eesti Toiduainetööstuse Liit (edaspidi Toiduliit), Maaelu Edendamise Sihtasutus (edaspidi MES), Mahepõllumajanduse Koostöökogu (edaspidi Mahekoogu) ja Põllumajandusuuringute Keskus (edaspidi PMK).

Programmi rakendamise olulised osad on

- teadmussiirde tegevuste elluviimine,
- teabesalve arendamine ja ajakohastamine ning
- vajadusi arvestava otsustusprotsessi tagamine.

Hanke ühistäitjad on tellimuses esitatud tegevuste elluviimise omavahel jaotanud: iga täitja vastutab enda elluviidavate tegevuste planeerimise ja nõuetekohase läbiviimise eest. Iga ühistäitja vastutada on vähemalt üks teemavaldkond ja samast organisatsioonist on ka valdkonna koordinaator.

Projektijuhi ja valdkondade juhtide vahel toimuvad regulaarsed kohtumised, samuti toimuvad ühistäitjate organisatsioonide vahelised regulaarsed (üld)koosolekud. Programmi siseinfokiri saadetakse ka kõigile nõukogude liikmetele (juuli 2022 koostati üheteistkümnes siseinfokiri).

ÜhendPIPi laiapõhjalisuse tõttu on programmil üks juhtkogu ja pea igal valdkonnal eraldi valdkondlik nõukogu. Kogudes läbiarutatud tegevuste tellimus on sisendiks raamlepingu alusel sõlmitavale iga-aastastele hankelepingutele. Juhtkogu ja valdkondlike nõukogude koosseis on esitatud eelmiste aruannete lisades.

Programmi tegevused on avaldatud teemalehel <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/>.

Aja- ja tegevuskava täitmise ülevaade

Aasta 2022 esimesel poolaastal on ellu viidud **kokku 132 tegevust**¹ (joonis 1), eelarvega **kogusummas 481 715 eurot**. Täpne tegevuste hulk on kirjeldatud valdkondade tegevuste ülevaadetes (lisad 1-8).

2022. aastale kavandatud tegevuste loetelu on leitav veebis pikk.ee [ÜhendPIP sündmuste nimekirjas](#) ja üksikasjalik kirjeldus on esitatud aruande lisades.

---

¹ Kokku on loetud tegevused lähtuvalt nende sisust. Näiteks teabematerjali koostamine ja trükkimine on aruandes loetud üheks tegevuseks. Seega erineb tegevuste arv PRIA statistikast.

Joonis 1. Ülevaade ÜhendPIPi tegevustest

Programmi eelarve (kuni 3,5 miljonit eurot) jaotati valdkondade vahel lähtudes varasemast kogemusest, varasema PIP projekti olemasolust kui valdkonna tulevikuväljavaadetest. 2022. aasta on ÜhendPIPi jaoks ainuke täisaasta (2021 ja 2023 täitmised on lühemad kui 12 kuud), seetõttu on kalendriaasta tegevuste arv ja eelarve väga suur. Ülevaade programmi eelarve kasutamisest on esitatud [joonisel 2](#).

Valdkond	Üldeelarve	2021 täitmine	2022 kavand	2022 täitmine I poolaasta	2023 jääk
Aiandus	300 000	116 400	134 400	3 000	49 200
Horisontaalne	510 000	133 650	238 450	28 820	137 900
Loomakasvatus	450 000	5 000	385 200	157 200	59 800
Mahemajandus	450 000	176 110	244 380	45 200	29 510
Taimekasvatus	680 000	180 600	307 200	89 320	192 200
Toit ja toiduohutus	450 000	39 060	235 155	100 255	175 785
Ühistegevus	260 000	17 000	95 900	19 000	147 100
ÜPP	400 000	105 920	138 830	34 620	155 250
	3 500 000	773 740	1 779 515	477 415	946 745

Joonis 3. Ülevaade ÜhendPIPi eelarve kasutamisest

Valdkondade poolaasta kokkuvõtted

Aianduse valdkonnas on ellu viidud 2 infopäeva – aedherne ning värske puu- ja köögivilja turustamise märgistamise teemal.

Aedherne lühike infopäev veebi teel ühest konkreetsest kultuurist korruga sai väga hea vastuvõtu. Samas vormis võiks läbi võtta kõik aiakultuurid. Kõrgelt hinnati projekti „Eesti päritolu maasikate referentsandmekogu“ kohta tehtud ettekannet. Tagasiside andjatest rohkem kui pooled märkisid, et soovivad korraldatavate sündmuste infot saada otse oma e-posti aadressile, et saaks võimalikult varakult planeerida aja osalemiseks.

Kavandatud esitluspäevad toimuvad valdavalt juulis ja augustis, visioonikonverents on planeeritud 12. oktoobrile.

Horisontaalse valdkonna teemaplokid on ettevõtlus ja ettevõtte juhtimine, keskkond (sh biomajandus, süsinik) ja digitaliseerimine (sh teabesalv). Maksetaotlustega on raporteeritud 3 infopäeva, 1 konverents, 6 veebiloengut, 1 taskuhäälting ja 2 artiklit infolehes Põllumehe Teataja.

Suure meediakajastuse sai juuni alguses Põllumajanduse ärifoorum. Ettevõtte juhtimise teemat toetavad nii klassiruumi õppepäevad kui ka praktiliste kogemuste vahetamise õpiringid (toimus 2 juhtimise infopäeva ja esimene õpiring). Tagasiside teemakäsitlusele oli ülimalt positiivne, kiideti nii lektori oskusi kui ka väikese koosseisu usalduslikku õhkkonda.

Aasta jooksul ilmuvad regulaarselt artiklid Põllumehe Teatajas ja EPKK iganädalane uudiskiri. Maaettevõtlusega alustamise teemat käsitletakse artiklite ja taskuhäältingute kombinatsioonina – suvel valminud tegevused avaldatakse suve jooksul, „MAK noorte meetme“ taotlusvooruks.

Sügisel jätkub noorte põllumajandusjuhtide Liidrite Kool uute koolitusgruppide ja teemadega, valmimas on majandusarvestuse teabematerjal. Keskkonnateemade osas toimus esimesel poolaastal biomajanduse toetusmeetmete infopäev ning kokkulepete sõlmimine lektorite ja reisi külastuskohtadega.

Eestis rakendatavate digilahenduste kohta on valminud 6 veebiloengut. Nende avalikustamine toimub pärast kõigi videote valmimist, et panna kõrvuti samalaadsed teenused. Teabesalve haldamine on pidev rutiinne veebihooldus, kujunduse uuendamine ja teabe (sh uudiste) avaldamine. Kavandame jõuda lahenduseni, kus pikk.ee-s avaldatud sündmustest ja sisust oleks soovijatel võimalik saada automaatseid teavitusi. Näide uuendusest: põllu- ja maamajanduslike [rakendusuuringute lõpparuanded](#) on nüüd leitavad filtreeritava andmetabelina. Kui varem sisaldas veebilehe pikk.ee uudiste jaotis valdavalt pressiteateid, siis juba pikemat aega see enam nii ei ole. ÜhendPIP meeskond kogub sinna nii oma kirjutatud kui teiste allikate teateid. Kuniks veebilehe automatikat täiendatakse, tasub veebil sündmuseid uudistades visata pilk ka uudisvoole. Veebi tehnilise uuendamise loodame valmis saada suve lõpus.

Loomakasvatuse valdkonnas toimus esimesel poolaastal kokku 17 infopäeva, 14 täiendkoolitust, 3 konverentsi, 1 ettevõtte külastus ja 1 siseriiklik õppereis ning ilmus ajakirja „Tõuloomakasvatus“ 2 numbrit. Lisaks algas 260-tunnine Karjatervise koolitus.

Õpe on toimunud nii auditooriumis, farmis, veebis kui hübriidõppena. Osalejate huvi on olnud kõikide teemade puhul ja gruppide täituvus on olnud ootuspärane. Keerulisem on olnud korraldada praktilist õpet, mis eeldab tööstuse või farmi külastusi. Ettevaatlikkus on nii Covid-19 kui bioohutuse tagamise vajaduse tõttu kõrge ja pole olnud lihtne leida võõrustavaid partnereid.

Osalejad on olnud väga tänulikud iga praktikat sisaldava õppe eest. Suur osa II poolaasta kavandatavate tegevuste kuupäevadest on paigas, teavitused saadetud, sündmused registreerumiseks avatud ja grupid juba täitumas.

Korraldatud sündmuste kohta kogutud tagasiside oli valdavalt väga hea, kuid murettekitav on see, et tagasiside annavad vähesed. Üldiselt oli hinnang korraldusele ja/või sündmusele „väga hea“ ja „hea“. Sama hästi hinnati ka lektoreid ja ettekannete sisu. Ei meeldi lektorid, kes ettekannet tehes teksti slaididelt lihtsalt maha loevad.

Mahemajanduse valdkonnas on toimunud 2 õppereisi välisriiki, 2 infopäeva välislektoriga, 2 veebiinfopäeva, 5 ettevõttes toimunud üritust (infopäev katsekeskuses, ettevõtte külastus või infopäev ettevõtte külastusega). Üritused käsitlesid nii põllukultuuride kasvatust, köögiviljade, marja- ja puuviljakasvatust. Loomakasvatuse poolelt käsitleti lamba- ja linnukasvatust ning mesindust. Raporteeritud on üks video, 1 number Mahepõllumajanduse Lehte ja üks teabeleht. Mitmete materjalide käsikirjade tootmine või videote võtted on käimas.

Osalejad hindasid, et sordivõrdluskatseid võiks jätkuvalt teha ja tutvustada, juurde lisada rohkem agrotehnoloogilisi ja biostimulaatorite katseid. Samuti on olulised majanduslikud arvestused. Veebiinfopäeva tagasisides sooviti samal teemal (k.a sama lektoriga) infopäevi, mis toimuksid ettevõtetes ja kus konkreetse külastatava ettevõtte näitel teoorias räägitu läbi proovitaks. Mesinduse infopäeva puhul küsiti osalejate soove juba enne infopäeva toimumist. Mahemesinikud soovisid ka edaspidi mahemesilates toimuvaid väiksema grupiga üritusi, mille raames saab põhjalikumalt tutvuda ühe ettevõtte tegevusega ja vahetada eelnevalt kokkulepitud teemadel kogemusi.

Õppereisid on tegevuse arendamiseks vajalike teadmiste ja inspiratsiooni saamiseks väga olulised. Tagasiside põhjal saavad osalejad paljut nähtust oma ettevõtetes kasutada. Erinevatesse riikidesse toimuvaid õppereise soovitakse igal aastal ja neid peetakse olulisemaks kui infopäevi.

Taimekasvatuse valdkonnas viidi läbi 2 infopäeva ja 1 konverents; anti välja 2 artiklite kogumikku, 5 veebiartiklit ja hallati taimekahjustajate monitooringusüsteemi. Esimesel poolaastal alustas kaks õpiringi ning ilmub regulaarne turuinfo väljaanne EURONEXT.

Agronoomia veebikonverents sai positiivse tagasiside, siiski on kavas edaspidi kasutada hübriidkonverentsi formaati. Veebisündmuse jälgimist lihtsustaks see, kui materjalid oleks varem avaldatud või ekraanilt pikemat aega loetavad. Konverentsi toetas teaduslike kokkuvõtete kogumik/trükis.

Infopäevade puhul eelistatakse korraldust, kus auditoorsele ettevalmistusele järgneb ringkäik ettevõttes ja teemat on võimalik arutleda lektoritega vabamas õhkkonnas. Tunnustati lektoreid, kes lisaks teooriale jagavad praktilist ja reaalselt kogemust.

Katsekeskustes toimuvatel esitlustel tutvustatakse kõrvuti mitmeid kultuure, sorte ja agrotehnoloogiaid. Küsimustele vastavad katseid põhjalikult tundvad teadustöötajad. Osalemisaktiivsust mõjutavad teised samal ajal toimuvad erafirmade põllupäevad või messid. Sisus saab edaspidi panna rohkem rõhku praktilistele katsetele, et kindlustada püsiv huvi. Eelmise aasta esitlustegevuste tulemused avaldati sordivõrdluskatsete tulemuste kogumikus.

Heintaimede sileerimise optimaalse aja seiret korraldab PMK koostöös ETKIga juba alates 2002. aastast. Esimese niite soovitusel avaldati veebiartiklitena mais ja juunis. Taimekaitse monitooringusüsteemi raames toimusid esimesel poolaastal IT-süsteemi hooldustööd ja vaatlused (ringsõidud) andmete sisestamiseks. Veebirakendus on kättesaadav aadressil <http://tase.etki.ee>, teavitusi avaldatakse veebilehtedel ja sotsiaalmeedias, veelgi operatiivsemalt saab need liitudes WhatsAppi grupiga.

Toidu ja toiduohutuse valdkonnas toimus 11 veebipõhist infopäeva, 10 veebipõhist täienduskoolitust, 2 hübriidkonverentsi. Ilmus 3 elektroonilist teabematerjali ja avaldati 1 veebiseminari salvestus

Huvi toimunud infopäevade ja koolituste vastu oli jätkuvalt suur. Suuremale sihtrühmale suunatud infopäevadel (nt e-kaubandus, õigusaktid, märgistamine) osales keskmiselt 71 inimest. Mitmed pakutud koolitused on toimunud aastast aastasse, kuid suur osalemishuvi on sellegipoolest säilinud. 97% koolitustel osalenutest on saanud uusi teadmisi (olulisel määral 53%, pigem sain 44%). Osalejatele meeldis, et õppematerjalid saadeti juba eelmisel päeval ning nendega oli võimalik varem tutvuda. Kolm infopäeva, mis oleksid pidanud tellimuse kohaselt toimuma kontaktinfopäevadena, viidi üle veebi (välislektori nõudel või osalejate paiknemise tõttu).

Tõrked esinevad õppereiside korraldamisel. Keeruline on saada kokkuleppeid farmide või tööstuste külastamiseks, kuna ettevõtted on valdavalt otsustanud oma COVID-19 piiranguid mitte leevendada ning samuti on seakatku oht Euroopas jälle suurenenud. Lisaks on suure hinnatõusu tõttu pakkumuses esitatud ühikumaksumusega reiside korraldamine keeruline. Proovime veel leida lahendusi, kuid võimalik on, et peame paluma ühe või mõlemad õppereisid ära jätta.

Infopäevad ja koolitused toimuvad planeeritult, toiduohutuse veebil on tegevuste kavand avaldatud koos II poolaasta sündmuste tõenäoliste toimumisaegadega.

Ühistegevuse valdkonnas on 2022. aasta esimesel poolaastal ellu viidud 4 infopäeva, üks täienduskoolitus ja üks õpiring. Kõik infopäevad toimusid veebis, koolituse ja õpiringi puhul õnnestusid ka kohapealsed kohtumised. Osa teise poolaasta tegevustest on juba töös, näiteks juuli esimeses pooles algasid ühistegevust tutvustavate videoklippide võtted.

Kevadel korraldatud infopäev andis kuulajatele taustateadmised tootjaorganisatsioonidest ning nende tunnustamise protsessist, mis hiljem lihtsustas oluliselt tootjaorganisatsiooni loomisega seotud koolituse läbiviimist, kuna koolitusel osalenutel olid baasteadmised olemas. See andis omakorda võimaluse keskenduda koolitusel vaid sisulistele teemadele ning tootjaorganisatsiooni loomise protsessiga kiiremini edasi liikuda.

Veebikoolitused on end info edastamiseks igati õigustanud. Põllumajandustootmise keskkonnamõju on teadmussiirde läbiv joon, kuna teema tõuseb Euroopa Liidu tasandil ja ka siseriiklikult üha teravamalt päevakorda. Päevakajaline teema tõi üritusele osalejaid, kes tavaliselt ühistegevuse valdkonna tegevustega kokku ei puutu.

Teemadest tulevad üldisemate valdkondade kõrval välja kaks spetsiifilisemat: aiandus (maasikakasvatus) ja lihatootmine. Mõlemad valdkonnad on olude sunnil võrdlemisi kehvast seisust. Just seetõttu pööratakse ühistegevuse valdkonna tegevustes nendele valdkondadele natuke suuremat tähelepanu.

Programmi tulemuslikkuse analüüs

Peatükis esitame programmi tulemuslikkuse analüüsi ehk sihtrühma vajaduste kaardistamise, osalejate tagasiside, koostöö ja AKIS kontseptsiooni jälgimise kirjelduse, vastavalt aruande sisunõuetele.

Esimesel poolaastal lõpetati 104 üritust. Tegevused toimusid **üle Eesti**. Palju sündmuseid toimus ka veebis. Välja anti 27 teabematerjali, sh koostati veebiartikleid, salvestati loenguid, hallati monitooringusüsteemi.

Kokku osaleti ÜhendPIPi sündmustel 4443 korral, **keskmine osalejate arv 42,7**. Konverentside puhul oli keskmine osalejate arv 178 (suurim osalejate arv kahepäevase konverentsi kohta), täienduskoolituste puhul keskmine osalejate arv 24, infopäevade, ettevõttekülastuste jm puhul oli keskmine osalejate arv 36,8 (suurim 98 osalejaga välislektoriga mahelambakasvatuse infopäev).

Sihtrühma vajaduste kaardistamine toimub valdavalt sündmuste käigus nendega suheldes. ÜhendPIPi sündmustel **osalevad peamiselt** keskastmejuhid, ettevõtete juhid või spetsialistid, harvem töölised. Korraldajad on täheldanud, et sündmustel osalevad enamasti need, kes on harjunud sündmustel osalema või on jõudnud infolistidesse. Mitmetel sündmusel soovib osaleda eraisikuid, valdkonnaga veel mitte tegelevaid isikuid ning riiklike asutuste töötajaid. Programmi tegevused katsid nii põllumajandusega kui ka toidu töötlemisega seotud sihtgruppe. Mittepõllumajanduslikust ettevõtlusest huvitatutele toimuvad õppereisid teisel poolaastal.

Sihtgrupiks on nii pikaajalise kogemusega tootjad kui ka uued alustajad, kellel on erineva tasemega teabe ootused ja vajadused. Soovitud ja tagasisides nimetatud teemade hulk on kirju ja kõikehõlmav, valikute tegemine on keeruline. Korduvad koolitused tagavad uute tegutsejate teadmiste pagasi. Praktiliste näidetega saab tutvuda ettevõtete külastuste kaudu. Veebipäevadele saab paremini kaasata välislektoreid teistmoodi kogemusi või lahendusi tutvustama.

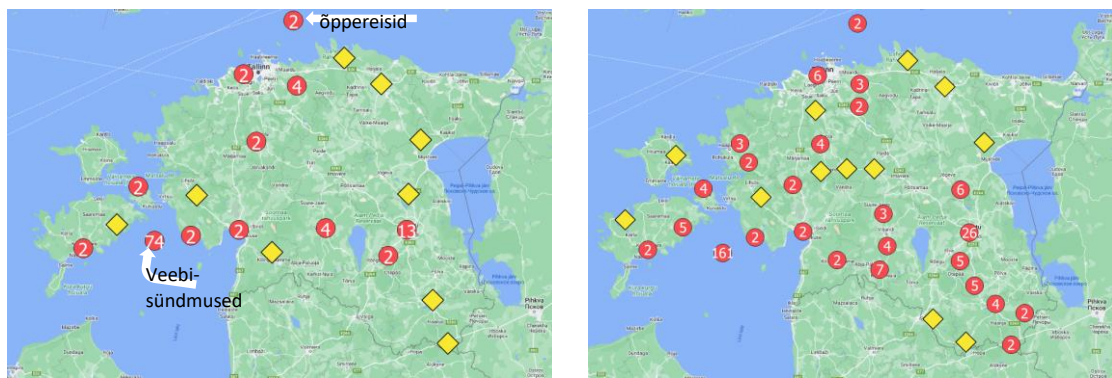
Tegevuste ettevalmistamisel teeme koostööd nii valdkonnas tegutsevate asutuste ja organisatsioonidega kui ka partnerite (erialaorganisatsioonide) liikmete ja juhtorganitega. Välislektorite kaasamisel jätkame koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega (IFOAM, Copa-Cogeca jt) ning erinevate koostööprojektide partneritega.

Sündmuste tagasiside näitas, et korraldatud sündmused täitsid oma eesmärgi, tagasiside lektoritele ja korraldusele on valdavalt hea või väga hea. Ellu viidud sündmuste tagasiside on kirjeldatud aruande lisades pea iga tegevuse kohta. Kõigi tegevuste kohta ei koostatud tagasiside küsitlusi. Huvipakkuvate teemade kohta tehakse mitmekesiseid ettepanekuid, nt rohimisrobotid, villa kvaliteedi hindamine, biogaasijaamade tasuvus, olmevesi, toidujagamiskapid, mesila kaitse karude eest. Väga kasulikuks peetakse viiteid adekvaatse info leidmiseks: juhendid, andmebaasid, teabematerjalid, täpsed juhised vajaliku infoni jõudmiseks veebilehel.

ÜhendPIPi raames on toimunud tegevusi nii veebis kui kontaktsena (joonis 4). Enamus Eesti maakondadest on sündmustega kaetud. Mitmed suure eelarvega tegevused toimuvad suvel (esitlustegevused, põllupäevad), konverentsid traditsiooniliselt aasta viimastel kuudel.

ÜhendPIPi raames jaanuar kuni juuni 2022 toimunud sündmused

ÜhendPIPi raames aprill 2021 kuni juuni 2022 toimunud sündmused

Joonis 4. Ülevaade tegevuste toimumise asukohtadest²

Praktikud hindavad lektoreid, kes oskavad seostada teooria tegelike olukordadega. Mitmed tegevused korraldati **ettevõtetes**, sest õppimine üksteise kogemustest ja praktilise poole nägemine on väga oluline. Kohapeal jagatakse kontakte ja räägitakse laiematel teemadel kui päevakavas välja kuulutatud on. Kohapeal toimuvad sündmused võimaldavad koostöö arendamist. Esitlustegevuste vaatlusalad on avatud terve hooaja vältel ning lisaks konkreetsele esitluspäevale toimub teabelevi kogu aasta vältel. Valdkonnas pikalt tegutsenud ettevõtjad väärtustavad väikse osalejate arvuga tegevusi nagu õpingid ja õppereisid.

Välislektorite kaasamine on jätkuvalt väga vajalik, kuna sektori arendamiseks on vaja näidete, kogemuste ja täiendava teabe hankimist ka teistest riikidest. Lisaks ei ole osade teemade osas kohapealseid eksperte. **Koroonaviirus** mõjutab planeeritud tegevuste elluviimist, eriti haavatavad on õppereisid välisriikidesse: varasemad kokkulepped võivad muutuda ja valmisoleku leidmisel on vaja kiiresti reageerida.

Veebis toimuvad infopäevad ja koolitused on muutunud normaalsuseks. Tagasiside veebisündmustele on hea, osalejaid on hinnanguliselt rohkem, kui oleks olnud kontaktsete sündmuste korral (aja ja sõidukulude kokkuhoid). Konverentsid korraldatakse enamasti veebis või **hübridsetena**, kus suurem osa osalejatest vaatab toimuvat ekraanilt. Enamike veebisündmuste puhul avaldatakse lootust kohtuda ka päriselul või praktilise kontaktse sündmuse ajal. Teatud

² Loendatud on ka tegevusi, mis algasid, kuid ei ole lõpetatud 2022. a. esimese poolaasta lõpuks

teemade või sihtgruppide puhul on osalejad veebisündmuste mugavustega niivõrd harjunud, et kontaktoinfopäeva korraldamisel on keeruline vajalikku osalejate arvu saavutada.

Nii kontaktsete kui ka veebisündmuste puhul ei tule kahjuks osa eelregistreerunutest kohale ega teavita puudumisest. Üha enam mõjutab inimeste kohusetunnet veebisündmuste järelevaatamise võimaldamine. Jätkuvalt peab arvestama sellega, et osa registreerunud inimestest „kaob“. Osalejaid registreerub oluliselt rohkem, kui veebis „kohale tuleb“. Inimesed täidavad üha vähem saadetud elektroonilisi tagasisidevorme, mistõttu ei saa tagasisidet sageli esinduslikuks pidada.

Teabematerjalid (joonis 5) valmivad enamasti vaid veebivormis ja trükkimise järele on järjest väiksem vajadus. Veebimaterjalid on avaldatud pikk.ee uudistena ja ÜhendPIP [teavikute nimekirjas](#), lisaks avaldatakse neid konsortsiumipartnerite veebilehtedel ja sotsiaalmeedia kanalites.

Joonis 5. Näited valminud materjalidest

Teabematerjalide ilmumisest annavad teada infokirjad-infolehed, otsepostitused. Populaarne on materjali esitamine videona (nt taimekasvatuse esitluspäevade jagamine FB otsesalvestustena), valmimas on taskuhäälingud.

Mõned konverentsid ja infopäevad on järelevaadatavad (näiteks Agronoomia konverents). Samas vähendab salvestuse vaatamise võimalusest eelnevalt teadmine osalejate hulka, mistõttu me standardlahendusena ei salvesta. Kuna tegevus sünnib konkreetsetel ajal, konkreetsetes kohtades, konkreetsete inimestega, siis eelistame koolituse/infopäeva kasuteguri huvides võimalikult vähe salvestada.

Sündmuste eri vormide kirjususe juures tasub aeg-ajalt meelde tuletada, et teadmussiirde meetme ja ÜhendPIP eesmärgiks on info edasi andmine. Nii tulebki rutiinselt lektoritelt ettekannete materjalide avaldamise õiguseid küsida. Täna olulised materjalid tuleb avaldada ja vananemine on loomulik. Avalikult avaldatu jääb veebi ringlema ning vajab pidevat ajakohasuse hindamist ning aeg-ajalt kustutamist.

Ühistäitjate esindajad **tutvustavad** ÜhendPIP-ist väljaspool konkreetseid tegevusi ja koguvad taustateavet teabevajaduste ning ootuste kohta.

Tegevuste elluviijad ja valdkondade juhid saavad **teavitusi** oma meililistide kaudu vastava valdkonna teemade vastu huvi üles näidanud inimestele ja jagavad infot erinevate sotsiaalmeedia kanalite kaudu. Partnerid aitavad kaasa sündmuste vastastikuse teavitamisega. Tagasiside kohaselt saadakse sündmuste kohta teavet valdavalt **otsepostituste** kaudu.

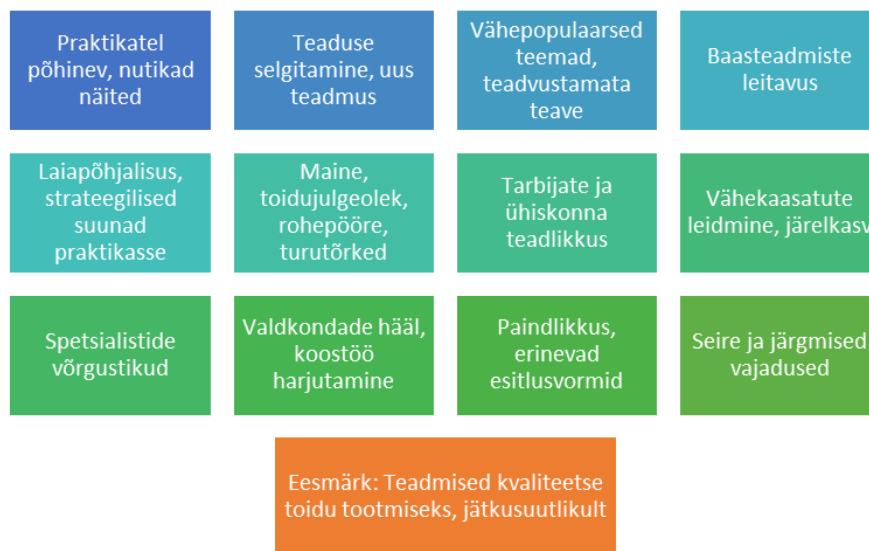

PRIA poolt järelpärimisi 2022 esimese poolaasta maksetaotluste kohta laekunud ei ole. Menetleja on päringute väliselt juhtinud tähelepanu teabe avaldamise korrektsusele pikk.ee veebis (linkide vead jmt).

Projektijuhi ja valdkondade juhtide vahel toimuvad regulaarsed kohtumised. Üheskoos arutatakse nõuete täitmist ning praktilisi kogemusi elluviimisel.

Programmi siseinfokiri saadetakse ka kõigile nõukogude liikmetele (juuli 2022 koostati üheteistkümnes siseinfokiri). ÜhendPIPi konsortsiumi üldkoosolekud toimuvad kord kvartalis virtuaalselt. Ühise mõtteruumi arendamiseks on vaja kokku saada ja mõista üksteise tegutsemisprintsiipe ja mõttemalle. Konsortsiumi osaliste kontaktne kohtumine 12. aprillil Viikingite külas oli hoogne. Kohtumise eesmärk oli mõtelda programmi võimalustele ja tulevikule tervikuna, valdkondade vaheliste piirideta.

Joonis 6. Arutelu koond: mis on ÜhendPIPis oluline?

ÜhendPIP on seotud toidu jätkusuutliku tootmise eesmärkidega. Samuti on oluline tehniline teostus ehk kuidas teavet kasutajasõbralikult edastada. Kolmas aspekt on meetodiline: ÜhendPIP toetab koostöö harjutamist teadmiste levitajate ja valdkondade vahel ning selleks on vaja nii tegevuste ja vajaduste pidev seire kui ka paindlikkus projekti elluviimisel.

Vastavalt tehnilisele kirjeldusele tuleb programmi elluviimise käigus jälgida teadmussiirde ja innovatsiooni terviksüsteemi **(AKIS) kontseptsiooni** (illustreeriv joonis koostatud Euroopa Komisjoni materjalide põhjal³). *AKIS-kontseptsiooni rakendamise eelduseks on erinevate osapoolte vaheliste seoste ja osapoolte koostöö väärtustamine.*

ÜhendPIPi terve olemus järgib AKIS kontseptsiooni. Erinevaid AKIS osapooli (põllumajandussaaduste tootjad ja töötajad, teadus- ja koolitusasutused, ametiasutused, nõustajad, meedia) esindavad nii ühistäitjad kui juhtkogusse ja nõukogudesse kaasatud isikud. ÜhendPIPi tegevused teadmussiirde arendamise viie soovitus⁴ grupi järgi on:

- praktikate tutvustamine – erinevate teadmussiirde tegevuste korraldamine (infopäevad, esitlused, videod, õpiringid jmt), ettevõttekülastuste ja välislektorite esitluste kombineerimine teooriaga, veebilehe ehk teabesalve täitmine;
- mitmekesisus – erinevatüübiliste, erinevates asukohtades ja erineva sisukuse astmega tegevuste korraldamine, tegevusi korraldavaid organisatsioone on palju, tegevuste elluviimisesse kaasatakse lisaks ühistäitjatele ka teisi erinevaid organisatsioone ja esinejaid-autoreid;
- vastutus kvaliteedi eest – ühistäitjad vastutavad igaüks elluviidava tegevuse eest, sh nõuete ja lektorite valiku põhimõtete järgimise eest, valdkondade koordineerimine on jagatud ühistäitjate vahel, meeskonnakoostumisel arutatakse ühiseid põhimõtteid;
- võimekuse arendamine - valdkondade rakendamine on jagatud ühistäitjate vahel koos kohustusega koondada sihtrühmade teabevajadusi ja –nõudlust, partnerite esindajad võtavad aktiivselt osa tegevustest õppides nii ka ise;
- stabiilsus – ühistäitjate vahel on sõlmitud konsortsiumileping koos õiguste ja kohustuste ning rollide kirjelduste ja tegevuste jaotusega.

ÜhendPIPi panus AKIS strateegia rakendamiseks (vastavalt EL soovitustele⁵) on:

- teabevoogude tugevdamisel – hõlpsalt (sh osalejale tasuta) ligipääsetavate ürituste korraldamine, regulaarsete sündmuste korraldamine (sh tuntud sündmuste seeriade jätkamine) ning elektrooniliste ja trükitud infokirjade väljaandmine, koostöö meediaga, tegevuste elluviijate organisatsioonide kombineerimine;
- teadusuuringute ja praktika seoste tugevdamisel – esitlused katsekeskustes, tegevused ettevõtetes kohapeal, praktikute ja teadustöötajate kaasamine;
- põllumajandusettevõtete nõustamisteenuste tõhustamine – nõuandeteenistuse ning konsulentide rakendamine (nii korraldaja, lektorite kui ka autoritena);
- interaktiivse innovatsiooni tugevdamine – innovatsiooninäidete esitlemine, innovatsioonivõrgustiku kompetentsi rakendamine tegevuste korraldamisel;

digitaalsusele ülemineku toetamine – digirakenduste tutvustamine, teabesalve haldamine. ÜhendPIPis koos toimetamine võimaldab rohkem jälgida, mida või millisel moel teises valdkonnas tegutsetakse ning seeläbi teineteiselt õppida või ühiseid ressursse jagada.

³ EU SCAR AKIS (2019), [Preparing for Future AKIS in Europe](#). Brussels, European Commission. lk 25

⁴ GFRAS (2012) [Building Knowledge Systems in Agriculture. Five Key areas for Mobilising the Potential of Extension and Advisory Services](#). Position Paper. GFRAS, FAO, IFPRI, WFO, Farming First.

⁵ EU SCAR AKIS (2019), [Preparing for Future AKIS in Europe](#). Brussels, European Commission. lk 16, vt ka maainfo.ee

Tagasiside Tellijale

Koostöö Tellija ja Maaeluministeeriumi esindajatega on olnud konstruktiivne ning tõhus. Maaeluministeerium arvestas Ühistäitjate ettepanekuid ÜPP valdkonna tegevuste tellimuse kohta, ministeeriumi esindajad on esitanud konstruktiivseid ettepanekuid. PRIA on väga operatiivselt sõlminud hankelepingute muudatusi, andnud tagasisidet raamlepingu tehniliste nüansside kohta ning kaasa mõtelnud praktilisele korraldamisele. PRIA järelepärimiste hulk on vähenenud.

Erinevate toetuste puhul kohustuslikest koolitustest osavõtjate andmete kandmine PRIA andmebaasi toimub käsitsi. Teeme ettepaneku arendada välja lahendus, mis võimaldaks sündmustel osalemise andmed importida PRIA andmebaasi failina (nt veebis toimuvate koolituste/infopäevade andmed Exceli failidena).

Programmi täitmisel on selgunud ühikuid, mida pakkumuses esitati, kuid mida ei ole olnud vaja rakendada. Samas on selgunud ka ühikuid, mille maksumus ei vasta tegelikkusele või tegevusi, millele ühikut pakutud ei olnud. Võrreldes veebitegevuste ühikhindadega on kohapealsete või kaugemates asukohtades toimuvate sündmuste ühikhinnad ebaproportsionaalselt madalaks osutunud (ootamatult suur inflatsioon). Maksumus ei ole enam kohane õppereiside ja välisriigi ettevõttekülastuste jaoks ning infokirjade väljaandmiseks.

Lisaks varasemas aruandes nimetatud käsiraamatu tõlkimise ja video subtiitrite aspektile on vajalik läbi mõelda hübriidsündmuste nõuded (konverents ülekande vaatamise ja kohapeal osalemise võimalusega, infopäevale või ettevõttekülastusele ülekande korraldamine). Järjest aktuaalsemaks on muutumas korrad, kus osaleja soovib või saab jälgida üksikuid osi tervest päevast ning veebis lühiajalise osalemise tõttu ei ole osaleja abikõlblik tegevuse elluviija jaoks.

Eesti Taimikasvatuse Instituudi ja Põllumajandusuuringute Keskuse baasil on moodustumas uus ühendasutus. Ühinemine võib teostuda juba 1. jaanuariks 2023, vajalik on Tellija kinnitus, et see muudatus ei mõjutaks projekti edukat elluviimist.

Lisad 1-8

Lisad 1-8 on esitatud eraldi dokumentidena, kuna tegevusi oli palju ning aruande osad on mahukad.

- Lisa 1 Aianduse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 2 Horisontaalse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 3 Loomakasvatuse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 4 Mahemajanduse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 5 Taimakasvatuse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 6 Toidu ja toiduohutuse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 7 Ühistegevuse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 8 Ühise põllumajanduspoliitika rakendamise abinõude valdkonna tegevuste aruanne